

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

شماره
تاریخ ۱۴۰۲/۵/۳

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
وزارت آموزش و پرورش - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
سازمان ملی استاندارد ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۲/۲۷ به پیشنهاد شورای عالی حفاظت فنی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد تبصره (۲) ماده واحده قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی مصوب ۱۴۰۰، آیین نامه اجرایی قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- قانون مقاوله نامه: قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی مصوب ۱۴۰۰.

۲- سیاست ملی قانون مقاوله نامه: مجموعه ای از اصول، قواعد، طرح ها و اقدامات در سطح ملی است که به منظور تحقق اهداف ذکر شده در قانون مقاوله نامه تنظیم می گردند.

۳- کارگر (نیروی کار): تمامی اشخاص شاغل از جمله کارمندان دولت.

۴- فعالیت اقتصادی: تمام بخش هایی که کارگران در آن اشتغال دارند، از جمله مشاغل دولتی.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تعمیم نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۱۴۰۲/۵/۳

- ۵- کارفرما: شخصی حقیقی یا حقوقی که کارگر (نیروی کار) را به درخواست و به حساب خود در مقابل دریافت حق السعی به کار می گیرد.
تبصره- در مورد دستگاه اجرایی، بالاترین مقام دستگاه محل کار، در حکم کارفرما محسوب می شود.
- ۶- پیمانکار: شخص حقیقی یا حقوقی ذی صلاحی که براساس اسناد و مدارک پیمان، مسئولیت اجرای عملیات پیمان را به عهده می گیرد.
- ۷- ایمنی و بهداشت شغلی: مجموعه اقداماتی که با هدف پیشگیری از آسیب ها، بیماری های ناشی از کار و همچنین حفاظت و ارتقای سلامت کارگران و بهبود شرایط کار انجام می پذیرد.
- ۸- بیماری ناشی از کار (بیماری شغلی): هرگونه اختلال جسمی و یا روانی ناشی از کار که در نتیجه مواجهه با عوامل زیان آور موجود در محیط کار ایجاد و یا تشدید می شود.
- ۹- حادثه ناشی از کار (حادثه شغلی): حوادثی که در حین انجام وظیفه شغلی و به سبب آن برای کارگر اتفاق می افتد. مقصود از حین انجام وظیفه شغلی، تمام اوقاتی است که کارگر در کارگاه یا مؤسسات وابسته یا ساختمان ها و محوطه آن مشغول کار باشد و یا به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه عهده دار انجام مأموریتی باشد.
- ۱۰- عوامل زیان آور محیط کار: هرگونه عامل زیان آور فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی، عدم تطابق محیط کار با فرد (ارگونومیک)، زیستی و روحی روانی موجود در محیط کار که بروز بیماری و یا ایجاد حادثه شغلی را سبب شود.
- ۱۱- محل کار/کارگاه: محلی که تحت نظارت مستقیم و یا غیرمستقیم کارفرما قرار دارد و به درخواست وی یا نماینده قانونی وی، کارگر (نیروی کار) برای انجام کار در آن محل حاضر شده یا رفت و آمد داشته باشد.
- ۱۲- شورای عالی: شورای عالی حفاظت فنی موضوع مواد (۸۵) و (۸۶) قانون کار مصوب ۱۳۶۹.
- ۱۳- وزارت بهداشت: وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی.
- ۱۴- وزارت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- ۱۵- محیط کار خطرناک: محیطی که در آن، احتمال وقوع مخاطرات با شدت مرگبار یا فاجعه بار در حد بالا یا بسیار بالا باشد.
- ۱۶- سامانه ملی: سامانه ملی یکپارچه ثبت حوادث و بیماری های شغلی.
- ۱۷- حدود مجاز مواجهه شغلی: میزانی از آلاینده های محیط کار و شرایطی که اگر کارگران به طور مداوم و به شکل روزانه در طول مدت سنوات کاری خود با آن مواجهه داشته باشند، تقریباً همه آنها از تأثیرات زیان آور این آلاینده ها مصون خواهند ماند. درخصوص حدود مجاز مواجهه شغلی کوتاه مدت و سقفی مواد شیمیایی، حدود مجاز مواجهه شغلی اعلام شده توسط وزارت بهداشت ملاک عمل می باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۱۴۰۲ / ۵ / ۳

ماده ۲- سیاست ملی ایمنی و بهداشت موضوع این آیین نامه با هدف پیشگیری و کاهش کمی معنادار وقوع حوادث و بیماری های شغلی در محیط کار به شرح زیر می باشد:

۱- توسعه، ارتقا و به روزرسانی مقررات ایمنی و بهداشت شغلی توسط وزارت با همکاری وزارت بهداشت و سایر دستگاه های ذی ربط و تشکلهای کارگری و کارفرمایی به منظور تأمین محیط کار ایمن و سالم برای کارگران (نیروهای کار).

۲- اطمینان از تأمین عوامل مادی محل کار (ابزار، ماشین آلات، تجهیزات و مواد) و عناصر شیمیایی، فیزیکی و زیستی و فرآیندهای کار به صورت ایمن و سالم با رعایت مقررات ایمنی و بهداشت شغلی و استانداردهای معتبر ملی یا بین المللی (طراحی، آزمایش، انتخاب، جایگزینی، نصب و راه اندازی، تدارک، به کارگیری عوامل مادی کار) از سوی کارفرما.

۳- استقرار، ارتقا و بهبود نظام مدیریت ایمنی و بهداشت در بنگاه های اقتصادی کشور همراه با پایش و نظارت مستمر آن توسط کارفرما برای پیشگیری از حوادث و بیماری های شغلی با به کارگیری فناوری های نوین اثربخش.

۴- ایجاد و ارتقای تعهد و مسئولیت پذیری کارگران در راستای بهبود، حفظ و نگهداری محیط کار ایمن و سالم.

۵- ایجاد و توسعه بسترهای تحقیق، آموزش و پژوهش برای تأمین محیط کار سالم و ایمن و تربیت نیروی کار متخصص در راستای فرهنگ سازی در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی در جامعه کار و تولید.

۶- جلب مشارکت کارفرمایان در راستای صیانت و حمایت از نیروی کار با سیاست های تشویقی به منظور دسترسی به فناوری های نوین ایمن و بی خطر با هدف تأمین محیط کار ایمن و سالم.

۷- ایجاد، راه اندازی و بهبود سامانه های ثبت و گزارش گیری حوادث و بیماری های شغلی و ارائه اطلاعات بیماری های شغلی توسط وزارت بهداشت به وزارت با رعایت محرمانگی اطلاعات.

۸- تدوین، توسعه و بهبود پایدار و بازنگری دوره ای راهبردی و خط مشی و برنامه های اجرایی برگرفته از سیاست ملی توسط کارفرما در بنگاه های اقتصادی کشور.

ماده ۳- دستگاه های اجرایی مکلفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ سیاست ملی قانون مقاوله نامه مندرج در این آیین نامه، نسبت به تدوین برنامه های راهبردی و عملیاتی خود اقدام و ضمن ارسال نسخه ای از برنامه های مذکور، گزارش های پیشرفت اقدامات را به صورت سالانه به وزارت ارسال نمایند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۱۴۰۲ / ۵ / ۳

تبصره- برنامه‌های مذکور در حوزه بهداشت شغلی الزاماً پس از اخذ تأییدیه از وزارت بهداشت به وزارت ارسال می‌شود.

ماده ۴- وزارت مکلف است نسبت به ایجاد و راه‌اندازی سامانه ملی با همکاری تشکلات عالی کارفرمایی و کارگری اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی مسئول، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و مشاوره‌ای موظف به بارگذاری اطلاعات و داده‌های حوادث ناشی از کار و بیماری شغلی و حوادث و پیشامدهای خطرناک و حوادث رفت‌وآمدی مطابق با آخرین ویرایش طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل یا فعالیت اقتصادی بین‌المللی مورد تأیید سازمان بین‌المللی کار می‌باشند. وزارت مکلف است با توجه به ملاحظات امنیتی، دسترسی متناسب را برای بارگذاری اطلاعات مذکور فراهم نماید.

تبصره - با توجه به نوع و ماهیت فعالیت‌ها و مأموریت‌های اطلاعاتی و امنیتی، بارگذاری اطلاعات و داده‌های مرتبط با حوادث ناشی از کار، بیماری‌های شغلی، پیشامدهای خطرناک و حوادث رفت و آمدی نهادهای حساس و امنیتی از این قاعده مستثنی می‌باشند.

ماده ۵- وزارت، وزارت بهداشت و وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری مکلفند براساس سیاست ملی قانون مقاوله‌نامه، نسبت به تدوین محتوا و برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط با ایمنی و بهداشت شغلی برای کلیه مقاطع تحصیلی و آموزشی در حوزه وظایف خود اقدام نموده و گزارش عملکرد خود را به‌صورت سالانه به وزارت اعلام نمایند. همچنین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظفند نسبت به برنامه‌ریزی برای ارتقای فرهنگ ایمنی و بهداشت شغلی اقدام نمایند.

ماده ۶- وزارت بهداشت مکلف است نسبت به تدوین و به‌روزرسانی مستمر حدود مجاز مواجهه شغلی اقدام نماید.

ماده ۷- دستگاه‌های اجرایی و مراجع دارای صلاحیت صدور مجوز ساخت و تولید، واردات و بهره‌برداری ماشین‌آلات، تجهیزات فنی و ابزارآلات صنعتی و نیز تجهیزات ایمنی و حفاظت فردی مکلفند با رعایت استانداردهای ایمنی و بهداشت شغلی مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران مطابق با قانون مقاوله‌نامه اقدام نمایند.

ماده ۸- اشخاص حقیقی یا حقوقی که به ساخت و تولید، ورود، عرضه ماشین‌آلات، تجهیزات فنی و ابزارآلات صنعتی می‌پردازند مکلفند نسبت به رعایت استانداردهای ایمنی و بهداشت شغلی مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران اقدام نمایند.

ماده ۹- واحدهای مشمول این آیین‌نامه باید با بهره‌گیری از مقررات انضباطی کارگاهی و مصوبات شورای عالی کار نسبت به حمایت‌های قانونی لازم از کارگران دارای شرایط خطر قریب‌الوقوع و جدی ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار اقدام نمایند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۱۴۰۲ / ۵ / ۳

ماده ۱۰- وزارت موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، دستورالعمل های حق دانستن و امتناع از کار خطرناک با ضمانت اجرای لازم را در چهارچوب قوانین مربوط، تدوین و توسط وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ابلاغ نماید.

ماده ۱۱- کارفرما مکلف است قبل از احداث یا توسعه کارگاه نسبت به پیش بینی موارد ایمنی و بهداشت شغلی در برنامه ها و طرح ها و نقشه های ساختمانی براساس قوانین و مقررات، مطابق با سیاست ملی مندرج در این آیین نامه اقدام نماید.

ماده ۱۲- کارفرما مکلف است:

۱- نسبت به نصب و راه اندازی ماشین آلات و تجهیزات فنی براساس استانداردهای مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران اقدام نماید.

۲- آزمایش های پیش از بهره برداری از ماشین آلات، دستگاه ها و تجهیزاتی که مطابق با آیین نامه های مصوب شورای عالی در واحدهای مشمول ضروری شناخته شده است را توسط آزمایشگاه ها و مراکز مورد تأیید شورای عالی و در صورت نیاز، آزمایشگاه های تأیید صلاحیت شده توسط سازمان ملی استاندارد ایران انجام دهد.

ماده ۱۳- اشخاص حقیقی یا حقوقی که بخواهند لوازم حفاظت فنی و بهداشتی موضوع این آیین نامه را تولید یا وارد کنند، باید حسب مورد نسبت به اخذ تأییدیه از وزارت و بهداشت اقدام نمایند.

ماده ۱۴- هرگاه اجرای قسمت های مختلف عملیات یک پیمان به پیمانکار یا پیمانکاران دیگر محول شود، هرپیمانکار در محدوده پیمان خود مسئول اجرای کلیه مقررات مرتبط بوده و پیمانکار اصلی وظیفه نظارت و ایجاد هماهنگی بین آنها را بر عهده دارد.

ماده ۱۵- کارفرما مکلف است ضمن نظارت بر اجرای مقررات موضوع این آیین نامه با همکاری نماینده دارای صلاحیت کارگران در حوزه ایمنی و بهداشت شغلی نسبت به تأمین شرایط ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار اقدام نموده و تمامی اقدامات و اطلاعات مرتبط مورد نیاز را به اطلاع نماینده مذکور برساند. کارگران شاغل در محیط کار موظف به رعایت کلیه موارد ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار می باشند.

ماده ۱۶- کارگران یا نماینده قانونی آنها یا تشکیلات قانونی کارگران می توانند نسبت به تحقیق و بررسی ابعاد ایمنی و بهداشت شغلی محیط کار خود اقدام نمایند و در صورت بروز احتمال وقوع حادثه یا بیماری ناشی از کار یا محیط کار خطرناک، مراتب را به کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار یا مسئول حفاظت فنی و بهداشت کار اعلام نمایند و در صورت عدم وجود کمیته مذکور، موضوع را به اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی محل اعلام نمایند.

ماده ۱۷- کارفرما مکلف است ضمن شناسایی کانون های خطر، مقررات ایمنی و بهداشتی محل کار خود را رعایت نماید و مدیریت خطر (ریسک) را با هدف پیشگیری از حوادث شغلی و بیماری های مرتبط با کار و حذف یا به حداقل رساندن خطرات، با تهیه وسایل و امکانات لازم و اتخاذ تدابیر پیشگیرانه بهداشتی و حفاظتی مؤثر انجام دهد و بر حسن اجرای موازین ایمنی و بهداشتی محل کار خود، به طور مستمر نظارت نماید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۳ - ۱۵ / ۱۴۰۲

ماده ۱۸- کارفرما مکلف است با هزینه خود نسبت به تأمین محیط کار ایمن و سالم، ارائه آموزش‌های لازم در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی متناسب با فعالیت اقتصادی کارگاه خود برای کارگران، انجام آزمایشات و معاینات شغلی، تأمین و تحویل وسایل حفاظت فردی و سایر موارد مرتبط ایمنی و بهداشت و سلامت کارگران در کارگاه اقدام نماید.

ماده ۱۹- کارفرمایان آن دسته از کارگاه‌هایی که تا قبل از تصویب و ابلاغ قانون مقاوله‌نامه و این آیین‌نامه تأسیس شده و به بهره‌برداری رسیده‌اند، مکلفند ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به انطباق شرایط کارگاه خود با الزامات این آیین‌نامه اقدام نمایند.

ماده ۲۰- تمام دستگاه‌های اجرایی و بنگاه‌های اقتصادی مشمول قانون کار و تابع سایر قوانین، مشمول این آیین‌نامه می‌باشند.

ماده ۲۱ - وزارت مکلف است گزارش عملکرد اجرای این آیین‌نامه را به صورت سالانه به هیئت وزیران ارائه نماید.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت‌های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.